

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Освітньо-наукова програма
(освітньо-професійна / освітньо-наукова)

Політологія

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація
Спеціальність С2 Політологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна

26.05 2025 року, протокол № 14

Введено в дію з 2025/2026 навчального
року

наказом від 28.05.2025 р. № 004-1/254

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

Харків 2025 р.

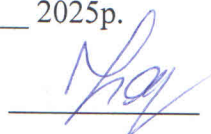
ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
“Політологія”

Освітню програму розглянуто та схвалено:

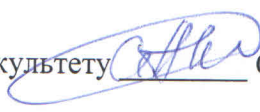
1. Науково-методичною радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,
протокол № 10 від 21.05 2025 р.

Заступник Голови науково-методичної ради Сергій ЄЛЬЦОВ

2. Вченою радою філософського факультету,
протокол № 2 від 19.03. 2025р.

Голова вченої ради факультету Іван КАРПЕНКО

3. Науково-методичною комісією філософського факультету
протокол № 7 від 18.03. 2025 р.

Голова науково-методичної комісії факультету Сергій ГОЛІКОВ

4. Кафедрі політології філософського факультету:
протокол № 10 від 13.03. 2025 р.

Завідувач кафедри, доктор політ. наук, проф. Олександр ФІСУН

ПРЕАМБУЛА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи - Гарант ОНП		
Рубанов Віктор Володимирович	професор кафедри політології	доктор політичних наук, доцент
Члени робочої групи		
1. Комарова Тетяна Геннадіївна	професор кафедри політології	доктор політичних наук, доцент
2. Работягова Ірина Володимирівна	доцент кафедри політології	кандидат політичних наук
3. Фісун Олександр Анатолійович	завідувач кафедри політології	доктор політичних наук, професор

До проектування освітньої програми долучені:

Представники здобувачів вищої освіти: Д. Варич, аспірант третього року навчання ХНУ ім. В. Н. Каразіна

Представники роботодавців: В. Шевчук (Аналітичний центр «Обсерваторія демократії»), Л. Тихонова (ХОГО «Асоціація політологів Слобожанщини»).

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

1) Стандарту вищої освіти Міністерства освіти і науки України 25.07.2023 №903

2) Рекомендації професійної асоціації _____
назва, інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

3) Рекомендації провідного працедавця в галузі

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

1. Г. Зеленько, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України

2. Д. Назаров, Центр досліджень регіональної безпеки Сумського державного університету

3. Д. Неліпа, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна кафедра політології філософського факультету
Офіційна назва програми	Політологія Political Science
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Кваліфікація, що присвоюється	Доктор філософії за спеціальністю С2 Політологія за освітньою програмою “Політологія”
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 40 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Акредитовано «Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти». Сертифікат № 2377 від 4.10.2021
Цикл/рівень	Третій (освітньо-науковий)
Передумови	Попередній рівень освіти або(та) професійної підготовки: другий (магістерський) рівень вищої освіти
Мова викладання	українська
Термін дії освітньої програми	4 роки (2025-2029)
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://philosophy.karazin.ua/ua/nauka/asp.html http://start.karazin.ua/programs/8/18/052/18
2 - Мета освітньої програми	
Мета програми	Підготовка кваліфікованих фахівців-політологів, які на поглибленому рівні володіють теоретичним, концептуальним та дослідницьким апаратом сучасної політичної науки, розгорнутими знаннями сучасної політичної теорії та практики для комплексного розв’язання складних задач і проблем в контексті навчання або професійної діяльності у галузі політології.

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань: С Соціальні та поведінкові науки Спеціальність С2 Політологія
Орієнтація освітньої програми	Програма є освітньо-науковою та має як академічну, так і практичну орієнтацію
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма базується на засвоєнні теоретико-методологічних засад політологічного дослідження, та набутті навичок їх впровадження в рамках власної дослідницької роботи. Ключові слова: Політика, внутрішня та зовнішня політика, політична система, політологія, порівнювальна політологія, політичний аналіз, політична антропологія, політичний консалтинг, політична аналітика.
Особливості програми	Програма є поєднанням теоретичного та практичного аспектів навчання та сприяє розробці актуального новаторського дослідницького проекту.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники даної ОНП здатні виконувати професійні види робіт і призначені для практичної роботи переважно в таких галузях, як дослідницька робота у державних наукових установах; науково-педагогічна робота за фахом у вищих навчальних закладах I-IV рівня акредитації; аналітико-консультативна діяльність з політичних питань в органах державного управління та місцевого самоврядування, політичних партіях та громадських організаціях; засобах масової інформації у якості політичного оглядача; політологом в центрах, дослідницьких групах, що займаються вивченням та прогнозуванням політичних процесів, а також проблемами реформування політичної системи; експертом, радником з питань дослідження та аналізу політичних процесів при міжнародних організаціях та фондах.
Подальше навчання	Рівень освіти - Доктор наук
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	Навчання є студентсько-орієнтованим, спирається на аудиторне навантаження та значний обсяг самостійної роботи аспіранта, передбачено роботу аспірантів над індивідуальними проектами.
Оцінювання	Двох- та чотирирівнева шкала (залік/екзамен), письмовий екзамен, контрольна робота, реферат, есе, індивідуальний проект, робота в групах.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері політології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному середовищі. ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми політичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові компетентності	ФК01. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень. ФК02. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в політичних науках та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з політичних наук та суміжних галузей. ФК03. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері політичних наук, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності. ФК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. ФК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері політичних наук, оцінювати та забезпечувати якість виконаних досліджень. ФК06. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері політичних наук та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації. ФК07. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку політичних наук. ФК08. Здатність складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та реєстрації прав інтелектуальної власності. ФК09. Здатність комплексного застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту. ФК10. Здатність комплексного розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики.
7 – Програмні результати навчання	

Програмні результати навчання	ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з політичних наук та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері політичних наук та/або здійснення інновацій. ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми політичних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях. ПРН03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми політичних наук з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів. ПРН04. Формулювати проблеми, конструювати дизайн та використовувати кількісні та якісні методи під час проведення теоретичних та/або прикладних досліджень. ПРН05. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з політичних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики. ПРН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми. ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. ПРН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у галузі політичних наук, формувати його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти. ПРН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних
---	--

	дослідженнях у сфері політичних наук та у викладацькій практиці. ПРН10. Керувати дослідницькою та інноваційною діяльністю, організовувати роботу колективу дослідників. ПРН11. Складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності. ПРН12. Комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту. ПРН13. Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики.
--	---

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Зі здобувачами даної ОНП працює 20 фахівців, з них 5 докторів наук, 15 кандидатів наук. За посадою: 5 професорів, 12 доцентів, 3 - викладачі та старші викладачі
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Навчальні корпуси; гуртожитки; тематичні кабінети; спеціалізовані лабораторії; комп'ютерні класи, пункти харчування; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; мультимедійне обладнання; університетська медіастудія, центр електронного та дистанційного навчання, спортивний зал, спортивні майданчики. Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу становить (кв. метрів на одного здобувача освіти) – 3,5. Забезпеченість мультимедійним обладнанням (відсоток кількості аудиторій) – 35%.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	Бібліотечні ресурси, електронні наукові видання – наявність у бібліотеці закладу освіти вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного або спорідненого спеціальності профілю, у т. ч. в електронному вигляді встановлюється за найвищим рівнем провадження освітньої діяльності і становить 17 періодичних видань; електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи у віртуальному навчальному середовищі Moodle; офіційний сайт ХНУ імені В. Н. Каразіна; сайт соціологічного факультету та сторінка кафедри на сайті філософського факультету, сторінки факультету і кафедр в соціальних мережах; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; аудиторії з доступом до мережі Інтернет; корпоративна пошта; навчальні і робочі плани; робочі програми навчальних дисциплін; дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; програми практик; методичні вказівки щодо виконання курсових та дипломних робіт; критерії оцінювання; пакети тестів і комплексних контрольних робіт.
9 – Академічна мобільність	

Національна кредитна мобільність	Регламентується Постановою КМУ №579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 р., та Положенням про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна права на академічну мобільність (введено в дію наказом ректора Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна № 0902-1/047 від 03 лютого 2020 року).
Міжнародна кредитна мобільність	Передбачає можливість укладання угод із закордонними вищими навчальними закладами про міжнародну академічну мобільність.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту».

2. Компоненти ОНП

Освітня складова ОНП доктор філософії

Код	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти/роботи, практики)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
ОК.01	Філософські засади наукового пізнання	4	екзамен
ОК.02	Іноземна мова для аспірантів	8	залік, екзамен
ОК.03	Підготовка наукових публікацій та презентація результатів дослідження	4	залік
ОК.04	Політологічна освіта та викладання політологічних дисциплін	3	залік
ОК.05	Теорія та методи сучасної політології	3	екзамен
ОК.06	Психологія, педагогіка та освітні технології у вищій школі	3	екзамен
ОК.07	Виробнича (науково-педагогічна) практика	5	залік

Загальний обсяг обов'язкових компонентів ОП:		30	
2. Вибіркові компоненти ОНП			
2.1 Вибіркові фахові (спеціальні, предметні) освітні компоненти (обираються дисципліни за каталогом фахових вибірових дисциплін факультету/інституту загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС)			
ВК 2.1.1.	Новітні тенденції розвитку політичної науки / Політична методологія / Новий інституціоналізм в порівняльній політології	6	залік
ВК 2.1.2.	Global Governance/ Вимірювання політичних режимів та політичних систем / Пострадянська політика	3	екзамен
ВК 2.1.3.	Теорія суспільного вибору/ Аналіз політики / Порівняння політичних інститутів	3	залік
Загальний обсяг вибірових освітніх компонентів		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОГРАМИ		42	

Наукова складова ОНП доктор філософії

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Відповідно до пункту 6 Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. дисертація виконується державною або англійською мовою. Обсяг основного тексту дисертації встановлюється освітньо-науковою програмою ЗВО відповідно до специфіки відповідної галузі знань та / або спеціальності. Саме тому, обсяг дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі політології становить: мінімальний - 6, 25 авторських аркушів, а максимальний – 9 авторських аркушів, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами.

Список використаної літератури, та використаних інформаційних джерел, додатки, а також ілюстративний матеріал (малюнки, табуляграми, таблиці), які займають повну сторінку не враховуються в обсязі дисертації. При цьому один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, , проміжки між словами, що становить близько 24 сторінки друкованого тексту , якій підготовлено за допомогою комп'ютеру з використанням текстового редактора Word : шрифт – Times New Roman , розмір шрифту 14 – pt. Дисертацію потрібно друкувати на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210 X 297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу.

Наукова складова освітньо-наукової програми містить перелік видів наукової роботи аспіранта та форми контролю (звітуння).

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Рік підготовки	Зміст наукової роботи аспіранта (вид роботи)	Форма звітності, форма контролю
1 рік	Вибір аспірантом теми та визначення основних параметрів майбутньої дисертації з обов'язковим урахуванням профільної кафедральної теми наукового дослідження. Розробка індивідуального плану реалізації обраної теми, з обов'язковим проектуванням частини необхідної емпіричної бази наукового дослідження та узгодження з керівництвом кафедри можливих фінансових втрат. Виступ з обґрунтуванням теми та її затвердженням на засіданні кафедри та Вченої ради факультету. Підготовка проекту першого розділу дисертації та публікація не менше 1-ї статті, або фахових тез у наукових закордонних або вітчизняних фахових виданнях.	Затвердження теми наукового дослідження та індивідуального плану роботи аспіранта та його звітування про їх реалізацію на засіданні кафедри та Вченої ради факультету.
2 рік	Проходження аспірантом обов'язкової асистентської педагогічної практики під керівництвом провідних викладачів кафедри. Участь аспіранта в реалізації кафедральної теми наукового дослідження та підготовка на основі зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу другого розділу дисертації. Формування проекту авторського дизайну наступних розділів дослідження та пошук, сумісно з науковим керівником дисертації, майбутніх її рецензентів та опонентів. Підготовка та публікація не менш двох наукових статей та тез доповідей з теми дослідження	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету.

3 рік	Формування та реалізація аспірантом, на базі зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу, змісту третього розділу дисертації та її загальних основних висновків та практичних рекомендацій. Підготовка та публікація на основі сформованого матеріалу третього розділу дисертації, не менш однієї наукової статті або фахових тез.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету.
4 рік	Узгодження аспірантом загального дизайну, змісту, висновків, рекомендацій дисертації та висновків і рекомендацій окремих її розділів. Підведення підсумків щодо повноти висвітлення результатів дисертації в наукових фахових статтях. Апробація її результатів на наукових заходах та впровадження в профільну політико-управлінську практику. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Проходження попереднього захисту дисертації на засіданні кафедри. Доопрацювання та підготовка дисертації до основного захисту. Затвердження опонентів. Надання відділу аспірантури кафедрального та факультетського висновків про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість результатів дослідження здобувача наукового ступеню доктор філософії.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету. Затвердження опонентів. Подання в відповідну структуру документів на попередню експертизу дисертації. Надання відділу аспірантури університету кафедрального, та факультетського висновків про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість результатів дослідження здобувача наукового ступеню доктор філософії.

3. Структурно-логічна схема ОП

	Семестри			
	1	2	3	4

Цикл загальної підготовки	ОК.02	ОК.02	ОК.06	ОК.07
Цикл наукової підготовки	ОК.01	ОК.03	ОК.04 ОК.05 ВК.01	ВК.02 ВК.03

2. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Поточна атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» зі спеціальності 052 - Політологія проводиться відповідно до навчального плану за національною системою оцінювання у формі екзаменів та заліків.

Підсумкова атестації здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії» у формі публічного захисту дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота має бути обов'язково оприлюднена в репозитарії закладу вищої освіти.

3. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК. 01	ОК. 02	ОК. 03	ОК. 04	ОК. 05	ОК. 06	ОК. 07
ЗК01	+		+		+	+	+
ЗК02	+		+	+	+	+	+
ЗК03	+	+	+	+	+	+	+
ЗК04	+		+	+	+		+
ФК01		+	+	+	+	+	+
ФК02	+		+		+		
ФК03	+		+		+		+
ФК04				+		+	+
ФК05			+		+		+
ФК06			+				
ФК07					+		+
ФК08			+				
ФК09					+	+	+
ФК10					+		+

**Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК. 01	ОК. 02	ОК. 03	ОК. 04	ОК. 05	ОК. 06	ОК. 07
ПРН01	+		+	+	+		+
ПРН02		+	+		+	+	+
ПРН03	+		+		+		+
ПРН04	+		+		+		+
ПРН05	+		+		+		
ПРН06	+		+	+	+	+	+
ПРН07	+		+	+	+	+	+
ПРН08				+		+	+
ПРН09	+		+		+		+
ПРН10			+	+			+
ПРН11			+				
ПРН12					+	+	+
ПРН13					+		+